

Ökat fokus på inköps- och upphandlingsfrågor i Västerås Stad

Inköp och upphandling är centrala frågor för Västerås Stad. Hur väl staden lyckas med sina inköp och upphandlingar påverkar ekonomi och kvalitet inom snart sagt samtliga verksamhetsområden. Det är därför av stor vikt att dessa funktioner bedrivs rationellt och på ett sätt som uppfattas som rättvist och förtroendeingivande. Det påverkar också direkt hur det lokala företagsklimatet uppfattas, inte minst av små och medelstora företag. Dessa företag har en innovationskraft, som inte tas tillvara om de t ex stängs ute från upphandlingar genom onödig byråkrati.

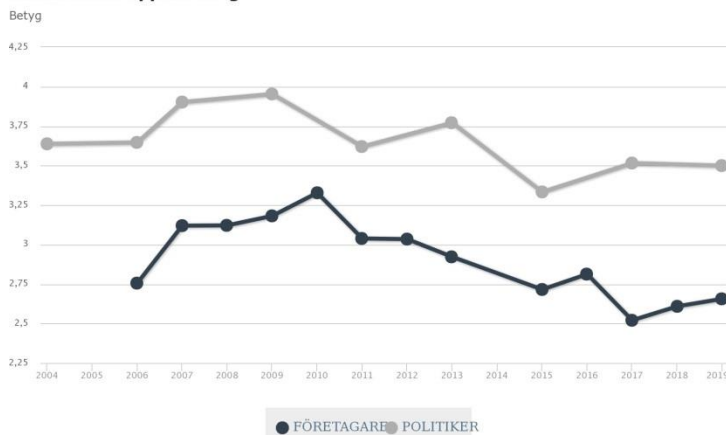
I en artikel i Dagens Samhälle 30 januari 2020, av bl.a. VD för Svenskt Näringsliv, tas flera viktiga frågor upp rörande offentliga upphandlingar. Förfrågningsunderlagen tyngs ofta av omfattande administration, orimliga obligatoriska krav och svårbegripligt språk. Dialog med marknaden och uppföljning av ingångna avtal sker i alltför liten utsträckning. I artikeln talas också om vad som utmärker en "inköpsmogen" organisation. Det är en organisation där man har genomarbetade strategiska processer för att nå samhällsmålen, där en kontinuerlig dialog förs med marknaden under hela inköpsprocessen, och där tydliga inköpsrutiner har utvecklats.

Vad gäller situationen lokalt i Västerås så är frågorna om upphandling splittrade på ett flertal olika facknämnder och bolag. Detta gör att det blir svårt att få ett samlat fokus och uppföljning av hur väl dessa fungerar ekonomiskt och kvalitetsmässigt. Idealt så borde en upphandling resultera i tre nöjda parter. Medborgarna, kommunen och de företag som deltar i upphandlingen. Om en av parterna blir missnöjd har inte upphandlingen varit tillräckligt bra, även om den uppfyllt alla formella kriterier.

Västerås har under flera år haft dåliga resultat i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimat. 2019 hade resultatet visserligen förbättrats men fortfarande ligger Västerås inte högre än på plats 96. Under åren har upphandling varit en av de frågor som företag varit mest kritiska mot vad gäller bemötandet från Västerås Stad. Det har funnits ett missnöje med bristfälliga och krångliga underlag samt bristande dialog.

Kommunens upphandling

1

Västerås Stad måste belysa och se över organisationen gällande inköp- och upphandling för att effektivisera och förbättra stadens arbete. Det behövs ökad kontroll över upphandlings- och inköpsfrågorna, med inriktning på att fastslagen policy samt lagar och regler följs i verksamheten. Tittar man på andra kommuner har de valt olika lösningar. Vissa har en särskild nämnd för samordning och administration av inköp- och upphandlingar, andra har valt andra lösningar. Vad som behövs är att förstärka den centrala organisationen och det politiska ansvaret för inköp- och upphandlingsfrågor. Upphandlingar måste följas upp bättre på politisk nivå och det måste ske en kontinuerlig avstämning av kostnaderna.

För att få ett underlag för beslut borde en utredning utföras. Den behöver ta fasta på de kommuner som har bra resultat och göra en benchmarking. Några exempel med bättre resultat än Västerås i Svenskt Näringslivs undersökning när det gäller just upphandling är Vårgårda, Helsingborg och Solna.

Med hänsyn till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

att utreda vilka åtgärder som krävs för att inköps- och upphandlingsfrågorna ska få ökat fokus inom Västerås Stad, hur upphandlingsprocessen kan bli effektivare och spara pengar för staden, underlätta för fler företag att lägga anbud samt hur administration, samordning och uppföljning av dessa frågor kan förbättras.

Enes Bilalovic (M)

Stefan Lindh (M)

¹ <https://www.foretagsklimat.se/enkatsvar>